

El rellotge centenari que presidia l'entrada del temple budista de Fumonji va deixar de funcionar el març del 2011, quan un terratrèmol amb tsunami va devastar la costa est del Japó. Les onades gegants van esfondrar el primer pis del monestir i el rellotge es va aturar sense remei. El sacerdot Bunshun Sakano el va rescatar d'entre les runes i el va intentar arreglar, però l'aigua n'havia espatllat el mecanisme.

Sakano va decidir conservar el rellotge com a record d'abans del desastre. I un cop restaurada la paret, el va penjar de nou: testimoni mut d'un temps que ja no. Que ja mai.

Ara fa quatre mesos me'n vaig anar a Islàndia amb tres desconeguts. Rectifico: dos desconeguts i un fotògraf de qui només sabia el nom francès i que es pren el cafè amb un sobret i mig de sucre. Ell, de mi, confio que ho ignorés tot, tret que em prenc el cafè sense ensucrar. La tarda que vam coincidir al Salambó en Pierre em va explicar que al novembre agafaria un avió per anar a fer fotos d'un altre avió, caigut al mig del no-res. Quaranta-sis anys després de l'accident, el fuselatge de la nau encara era al mateix lloc. Sense ales, ple de forats, però al mateix lloc. No sé què em va passar pel cap, o sí: va ser la dèria de les metàfores.

*

21 de novembre del 1973. Guerra Freda. Un avió militar nord-americà sobrevola Islàndia en una missió de rutina i el temps fa de les seves. És propi de l'illa: ara diries que fa bo i al cap de mig minut t'han d'amputar els dits. Vinga neu i gel i vent a l'engròs. El segon de bord, que condueix l'avió durant el trajecte de tornada a Keflavík, és Gregory Fletcher, un pilot de vint-i-sis anys amb més intuïció que experiència.

Neva molt i tant i pertot. El cel dispara bales de gel, el vent escampa la ràbia de la natura revoltada. Els dos motors es donen per vençuts. Un sotrac arrenca crits instintius dels passatgers i estén l'estat d'alarma dins de set cervells sense que calgui proclamar-lo per cap altaveu. O actuen de pressa o s'estimbaran contra una glacera. Han de virar cap al sud.

L'estadística no preveu que hagi de fer un aterratge forçós quan només sumes vint-i-una hores de vol en un C-117, però l'estadística menteix als ulls dels qui els toca el rebre. El copilot de la nau, Gregory Fletcher, agafa el timó del destí. I sí, caure al mar sembla millor que xocar contra una muntanya de glaç. No està escrit enlloc que agonitzar d'hipotèrmia a l'Atlàntic durant uns segons eterns sigui preferible a un impacte letal, però potser. Sempre hi ha un potser que alimenta l'esperança.

*

Ens vam encaminar alhora cap a l'única taula lliure i vam decidir compartir-la, perquè ell no esperava ningú i a mi tot m'estava bé o tot se me'n fotia. No recordo com va ser que vam començar a parlar dels seus viatges fotogràfics. La càmera que duia penjada devia servir per trencar el gel. Mentre remenava el cafè amb una calma de les que abans m'exasperaven, en Pierre va comentar que Islàndia era una altra galàxia a quatre hores de distància. L'eslògan va fer el fet: em vaig dir que Islàndia era la resposta encertada. Plantar-me a una altra galàxia, per què no. Fugir de la Via Làctia.

Ni que el miratge només durés quatre dies.

*

20 de març del 2020. Ja he viscut una primavera feta de boira i d'ofec i de ves a saber si el futur existeix. Fa tres anys els udols de l'horror em perforaven els tímpanes i m'envaïa en silenci una urgència de mal confessar: com més aviat toquis fons, més aviat remuntaràs. Avui pels carrers buits de Barcelona passen senglars, són lletjos com un pecat, podrien mossegar o envestir algú. Els desconcerta

l'absència de vianants i vehicles. Trobo entranyable aquest seu què-està-passant, no gaire diferent del nostre.

Estic segrestada en un pis sense balcó ni plantes, però ja han florit els geranis a la terrassa dels meus pares; me n'han enviat una foto i gairebé n'he sentit l'olor.

Mira que acabar-se el món quan començava a refer-me.

*

Els viatges els faig durar, em va dir en Pierre quan jo ja anava pel segon cafè sense sucre i l'escoltava amb un interès inèdit. Els allargo fins molt després d'haver tornat. L'energia d'Islàndia m'atrapa, em transmet pau, és un paisatge que em resulta familiar. I desprèn una llum tan però tan fotogràfica. Potser tinc algun avantpassat viking. Vaig topar amb una imatge de l'avió de Sólheimasandur quan encara asaboria el primer viatge: va ser veure-la i decidir que hi tornaria. M'havia quedat el cotxe colgat a la neu, ens havien hagut de venir a rescatar, havíem passat un fred de collons, però quina energia i quina pau.

Tinc bitllets per anar-hi al novembre, d'aquí un mes, amb una parella d'amics que faran de models

i es deixaran retratar. Seran només quatre dies. ¿T'hi apuntes?

*

Una vida són molts dies i quatre dies poden ser tota una vida. El temps va i ve com vol.

L'endemà d'haver compartit taula amb en Pierre em vaig despertar i, lluny de voler tornar-me a adormir, em van empènyer cap a la cafetera uns nervis ben vinguts, aquella excitació dels projectes. I una temptació feta pregunta: i si ho escric.

*

Això era i no era un anell d'or cobejat per tres germanes. Com que no es posaven d'acord sobre quina de les tres se l'havia de quedar, van decidir que heretaria l'anell la que aconseguís enganyar més el marit. Premi a la millor mentida: els valors morals de les llegendes islandeses.

La primera germana es va posar a filar, o a fer com si filés. Què fas, li va preguntar el seu home. Filo una gasa tan prima que costa de veure, et vull fer un vestit ben elegant per a la Pasqua. La segona germana estava casada amb un tipus de veu aspra que cantava

fatal. Però ella li va repetir matí, tarda i vespre que afinava com un tenor. La tercera germana va començar a mirar-se el marit amb cara compungida. Ai, que t'estàs posant malalt. ¿Malalt, jo? Sí, estàs pàl·lid i fas ulleres, et ronda un mal greu. Va fer que l'home es fiqués al llit a covar la febre. Fins que va arribar un dia que se'l va mirar entre llàgrimes i va sentenciar: Oh, estimat, ara ja t'has mort.

El Diumenge de Resurrecció es va celebrar l'enterrament del marit de la germana petita. La vídua imaginària havia manat que possessin el cadàver dins d'un taüt que tenia un petit orifici a l'altura dels ulls. La germana gran va demanar al marit que es mudés amb el vestit de gasa transparent. La germana mitjana va dir al seu home que tothom tenia tantes ganes de sentir-lo cantar al funeral.

Durant la cerimònia de comiat, els galls del cantant ofenièn les orelles dels assistents, un dels quals anava despullat. El presumpte finat va entrellucar l'escena pel forat del taüt: un cunyat no duia roba i l'altre esguerrava cançó rere cançó. Convençudíssim que ja l'havia dinyat, mentida que valia de sobres un anell d'or, va exclamar en veu alta: Ara riuria de gust, si no fos mort.

*